

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 48. ANULU XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 19 Iunie (1 Iuliu) 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Prin acést'a se aduce la cunoscinti'a Dloru Protopopi din Archidiecea gr. resar. in Ardealu, ca formularele de tabele sunt gat'a, dupa care Preacinstiele Sale cá Directori districtuali de scóla au a asterne Supremului Inspectoratu de scóla pâna la 15-lea Augustu a. c. raportele sale despre starea scóleloru, si despre soroculu tinendeloru conferintie invatiatorescu cu privire la § 30 si 32 din Instruct. 1865.

Sabiu 6 Iunie 1866.

Moise Lazaru, m. p.

Secretariu.

Esclenti'a Sea Preasântitulu Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Baronu de Siagun'a a sositu joi inainte de amedi dela Brasiovu in mijloculu nostru in cea mai deplina sanatate.

Sabiu 19 Iunie. Mâne se deschidu esamenile in Institutulu nostru pedagogico-teologicu, cari se voru tine dupa programulu ce-lu impartasimu: sub presiedinti'a Esclentiei Sele Preasântitulu Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Bar. de Siagun'a.

PROGRAMA

Esameneloru pentru semestrulu II. an. scol. 1865/6 in Inst. archid. din Sabiu.

Inainte de amedi dela 8 ore. Dupa amedi dela 3 ore.

Luni in 20 Iunie. Pastoral'a si Eségetic'a, cler. an. III.

Dupa amedi. Gramatic'a, pedagogii an. I. si II.

Marti in 21 Iunie. Moral'a, clericii an. II.

Dupa amedi. Computulu, pedagogii an. I. si II.

Mercuri in 22 Iunie. Istori'a bisericésca, cler. an. I.

Joi in 23 Iunie. Dreptulu Canonicu si Catehetic'a cler. an. II.

Dupa amedi. Geografi'a si Statistic'a, ped. an. I. si II.

Sambata in 25 Iunie. Retic'a biser. si Polemic'a cl. an. II.

Dupa amedi. Pedagogi'a, clericii an. III. si pedag. an. II.

Luni in 27 Iunie. Dogmatic'a si Polemic'a, clericii an. I.

Dupa amedi. Religiunea pedagogii an. I. si II.

Marti in 28 Iunie. Cantárele si tipiculu bisericescu.

Mercuri in diu'a SS. Ap. Petru si Pavelu va fi festivitatea de incheiare.

Acést'a, dupa servitiulu Ddieescu la care ocaziune se va ceti rugaciunea de multiamita din genunchi, se va deschide apoi in Seminaru de cátra Prea on. Domnu Directoru Ioann Hanni'a prin unu cuventu scurtu acomodatu festivatiiei. Dupa acést'a voru rostí:

Clericulu din anulu alu III-lea Elia Ioannovicu, unu cuventu de despártire in numele colegiului acestui anu, care se departa din Institutu spre a intrá si a lucrá de aci incolo in vii'a Domnului;

Clericulu din an. alu II. Iosifu Crisianu: despre trebuinti'a de a invatiá in tóta vieti'a (despre perfectiunarea continua);

Clericulu din anulu I Titu Gheaj'a; despre mangaierea ce o da religiunea crestinésca fatia cu desiertatiunea celorlume.

Sabiu 18 Iunie.

Dámu ocaziune publicului nostru cetitoriu a sci, ca confratii nostri romani, cetatieni ai Brasiovului, au fostu asiá de norocosi a vedé serbandu-se in Gimnasiulu loru, acum prevediutu cu tóte drepturile unui Gimnasiu publicu, — cari drepturi facu onóre si acelor ce s'a nisuitu ale castigá, dar si acelor pentru care s'a castigatu — esamenulu celu dintáiu de maturitate. *)

Aceiasi fericiti cetatieni, dupa cum testéza actulu ce ne veni si nóue la mana si pre care lu reproducemu mai la vale, nu remanu pe locu, ci cauta a pasi mai departe. Intentiunea lor se vede a fi crearea unui internatu, unde elevii acelu institutu sa fia scutiti de ingrigirile trailului lor precátu voru fi la studiu.

*) Amu fi doritu sa ne descrie cine-va decursulu acelu esamenu, cá sa putemu comunicá publicului cetitoriu ce-va mai pre largu. R.)

Institutiunea acést'a are de scopu de a ingrigi mai multu de partea materiala. Cu tóte aceste ea nu remane cá sa nu influintéza si asup'a crescerei morale, care este unu factoru atátu de insemnatu pentru vietiá privata si publica a fia-cáru omu in etatea mai tárdia. Se intielege de sine, ca crescerea tineriloru mláditie este fórté nimerita in familii oneste, unde spiritulu socialu se desvólta mai bine, pentrucá se da tinerului ocaziune a si cultivá in unu modu practiculu anima; este dreptu, ca acei tineri crescuti in astfelu de impregiurári, candu intra cá ómeni maturi in lumea mai largá si chiaru si mai inalta nu-i vedemu asiá desu retacindu in capricii cervicóse, nici sfiiti pâna la estremu, in sa in impregiurárele poporulu nostru este de preferitu o asemenea institutiune, pentrucá sperámu, ca antestatorii se voru ingrigi a suplini prin intielepiciunea si tactic'a lor, ceea ce este de suplinitu.

Motivele care vorbescu cu deosebire pentru acést'a intreprindere sunt, cá unu numeru de tineri veniti dela sate aru fi scutiti de a fi lepadati, din nesciinti'a si de multe ori nejudecat'a avaritia, sgárcenia, a párintiloru séu tutoriloru loru, séu in locuri cu totulu nepotrivite pentru ei (crásme etc.), séu predati servitiului, unde nu se bucura de alta priveghiere, decátu de cea a implinirei conditioniloru legate de servitiu. In locurile cele d'antáiu ei au mai in totu momentulu (afara de petrecerea in scóla) inaintea loru icóne de immoralitate, in casulu alu doilea sunt lasati in mân'a sortiei, cá sa-i crésca dupa cum va avea cine-va noroculu. Provedintiei este numai de a se multiamí, déca inriurinti'a acestoru ne ajunsé nu si-a lasatu urmele in anim'a aceloru, ce au trebuitu sa percurga acést'a cale.

Noi amu dorí candu si in alte párti s'aru imitá acestu esemplu, care va fi binefacatori si ne va suplini lips'a ceea ce ni-o va aduce numai tempulu, dupa stáruinti'a nóstra mai energica de a deveni mai multu si mai multu cetatieni, nu numai inaintea lezei, dar si in celu mai strinsu intielesu alu cuventului.

Eata actulu carele ne-a datu ansa la reflexiunile de mai susu: **Insciintiare.**

Cu parintésc'a binecuventare a Esclentiei Sele Parintelui Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Baronu de Siagun'a, cá Supremulu Inspectoru alu scóleloru romane ortodoxe din Transilvani'a, se va infintiá la inceputulu anului scolasticu 1866/7, pe lângá Gimnasiulu si scólele centrale románe de relegea greco-orientala in Brasiovu unu Internatu pentru adapostirea studintiloru si scolariloru la predísulu Institutu din afara de Brasiovu veniti.

Scopulu acestei intreprinderi este, cá sa se stringa fraged'a tinerime din locuintie nepotrivite la unu locu indemanatecu cu cerintiele cele mai necesari si urgente pentru ingrigirea subsistentiunala, morala, si spirituala a tineriloru, si sa se inlesnéscá párintiloru ingrigirea si spesele pentru instreinatii loru copii.

Intocmirea acestui Internatu se face in modu modestu cu mancare frugala, nutritóre, sanetátiiei folosítóre, si impregiuráriloru potrivita.

Plat'a de primire se fieséza de unu individu pentru mancarrea de trei ori pe di, pentru locuintia cu incalditulu de iérna, cu asternutulu patului, cu spalatul primeneliloru de pe unu anu scolasticu de 10 luni cu 100 f. (un'a suta floreni v. a.), care se va dá in patru rate anticipative, adeca: la 1-ma luniloru Septembrie, Decembrie, Martie si Iunie câte 25 f. (dóue-dieci si cinci floreni) v. a. — In cele dóue luni de vacantia adeca Iuliu si Augustu voru avea sa se duca alumnii Internatului a casa la parinti, prin urmare atunci va fi Internatulu inchisu.

Cu privintia la scopulu acestui Internatu se facu parintii studintiloru si scolariloru din afara de Brasiovu atenti, ca dupa dispositionile aduse de cátra Supremulu Inspectoratu, inlocuirea copiiloru in casse private numai atunci este iertata, candu se va dovedi pe deplinu, ca suntu asiediatu la casse oneste, si in tóte privintiele sub ingrigire cuviinciósa. — Despre care cu atát'a mai tare trebuie sa priveghiemu, cu cátu ofertulu Professoriloru in scóla, dupa cum si jertfele parintiloru numai atunci voru avea resultatulu doritu, candu ingrigirea tinerimeii afara de scóla va coresponde unei educatiuni si conducéri valide si folosítóre in tóte privintiele, dupa cumu ne demanda sant'a nóstra religiune, si des-

pre care chiar și planul de organizațiune pentru școlile publice în anul 1849 dela Inaltul Regimul alu țerei emanat se exprima.

Subscriș'a Eforia purtata de parintescile ei cugetări cătra tinerimea scolara și va tiné de cea mai santa obligațiune a supraveghia în cointelegere cu Directiunea scolara pentru buna aflarea și comportanti'a elevilor, și pentru bun'a ordine în launtrul Internatului.

Deci parintii séu tutorii, cari voru voi sa inlocuiesca copii în acelu Internatu, suntu postiti că sa se adreseze pentru primirea acelor'a multu pâna 'n ultim'a Iuliu a. c. st. v. cătra Eforia, pentru că acést'a— dupa numerulu insinuat alu tinerilor— sa-si póta face de tempuriu calcululu despre trebuintiele ce se voru cere, — și vrendu unii séu altii a se informá mai deaprópe despre intoemirea Internatului, și despre ingrigirea copiiloru cu costu și celelalte, — adresandu-se în privinti'a acést'a cătra Eforie— li se voru dá tóte deslusurile.

Brasiovu 10/22 Iuniu 1866.

Efori'a școleror române de relegea greco-orientala.

Eveneminte politice.

S a b i i u în 18 Iuniu.

În nrulu din urma amu publicatu a m a n a r e a dietei pestane. Aici sa amintimu inca, ca cu o di mai nainte a tinutu comisiunea „de siese dieci și siette“ siedintia, în carea s'a cetitu proiectulu comitetului și o propunere a minoritatiei în privinti'a afaceriloru comune. Cestu din urma subsemnatu de Nyári, Ghiczy, Ivanka și Tisza. În principii consuna ambe proiectele. Deosebirea propunerei minoritatiei se deosebesce de cea a comitetului numai prin tratarea afaceriloru comune. Aceea dice: o civilista deosebita nu e de lipsa; recunosce comunitatea în afacerile esterne, cari privescu pre tóte tierile monarchiei întru o forma, precum și comunitate în conducerea, organizațiunea și comand'a armatei; pentru Ungari'a insa se reserva dreptulu de a votá recruti. Finantiele întru atât'a se recunosc de comune, întru câtu acést'a o cere armat'a și afacerile esterne.

Pentru afacerile comune se recomanda ministerii comune, precum și delegatiuni egale la numeru din partea de dincóce și de dincolo de Laita, cari sa-si aiba siedintiele candu în Vien'a candu în Pest'a, la cari siedintie sa chame și pe ministri respectivi. Delegatiunile sa se reinnoiésca din anu în anu, sa nu tina insa siedintie comune, afara de candu nu se potu uní asupr'a vreunui lucru. La casulu din urma se aduna sub presidiele lor, insa numai dupa o intielegere libera. Decisiunile aceste sa intre în viétia, candu nu numai Ungari'a, dar tóta monarchi'a va avé în fapta constitutiune și regimul respunsabilu.

„Zastava“ scrie despre comit. dietei, insarcinatu cu deslegarea cestiunei natiunalitátiloru: „În subcomitetu precum și în comisiune, represent. natiunalitátiloru nu potu sa reese cu nimic'a, ce nu se potrivește cu faimosulu elaboratu a lui Eötvös din 1861 și care pentru magiari e bazea cea nedelaturabile în afacerea acést'a. Serbiloru și româniloru asiá dara nu le remâne alta decâtu sa astérna dietei unu memorandu indata ce se va asterne acelei'a proiectulu comisiunei, care memorandu sa lámurésca punctulu de manecare alu serbiloru și româniloru și sa cuprinda totu odata și critic'a respectivei propuneri a comitetului. Déca nu putem strábate nici cu acést'a atunci noi membrii serbi și români din dieta vomu dá casei reprezentantiloru unu protestu, în care tóta respunsabilitatea o vomu pune pre magiari și cu deosebire pre Deák, pentruca cestiunea acést'a momentuósa și interna a Ungariei nu se desléga spre multiamire.

Aflámu, ca primatele Ungariei se afla la Bud'a la o conferintia de prelati. Acést'a au decisu a face contribuii libere personali spre scopuri resbelice. De Episcopaturi și de capituluri s'a și insemnatu sume care laolalta trecu preste 200,000 fl. (Primatele Ungariei are venitu anualu de unu milionu)—

— Ofertele patriotice de totu felulu curgu de tóte pártile. Legáturi, scame (charpie) se aduna de comitete anumite și se transpunu autoritátiloru respective. —

Deputatiunea regnicolara croata fú primita în 21 Iuniu în audientia de cătra Majestatea Sea. Inaltu Aceea sidechiará, ca, cá totudeun'a asiá și acum va pune tóta increderea în loialitatea regatului triunitu și ca convocarea (dietei) va urmá, indata ce permitu impregiurabile. —

Srbobran din Neoplant'a spune dela Belgradu (nu Alb'a Iuli'a), ca Bratianu si da tóta silinti'a pentru cá sa se póta inchei'a o aliantia ofensiva și defensiva între Romani'a și Serbi'a. Srbobranu crede insa ca regimulu serbescu de acum e cu multu mai iubitoriu de pace, și cu multu mai supusu Portiei decâtu sa se invoiésca la asiá ce-va. —

Din Frankfurt aflámu, ca Anhalt și Waldeck au esitu din federatiunea nemtiasca. — Marele Ducatu Baden, carele au intratu în actiune cu federatiunea și a rechematu tramisulu dela Berlinu și tramisulu prussianu dela curtea de acolo i s'a datu suportulu. —

Din Parisu se spune dela 26 Iuniu, ca în corpulu legislativu unu deputatu Lorrabure, la desbaterea bugetului vrea sa duca discussiunea la cestiuni din afara, și dicea ca camer'a sa nu se rasipe, pâna candu nu se va exprimo ca doresce pacea, carea este interesulu celu mai mare pentru Franci'a. Walewsky aduce cameriei aminte, ca nu este de a se discutá acum cestiuni de aceste. Thiers dice ca camer'a nu póte sa-si dea dimissiunea. Berryer pretinde atâtu cá dreptu, câtu și cá detoria, libertatea de a discutá liberu situatiunea.

Memorial diplomatique, care are relatiuni sigure din cari și scóte scirile sele, spune, ca Turci'a aru fi induplecata a se multiamí cu asiediarea unui corpu de observațiune la dunare, și a intrá numai déca se voru face neliniseiri mari în Romani'a. Principele Carolu, multiamita dlui Ioann Ghic'a, va fi în scurtu tempu impuniternicitu a merge la Constantinopole, spre a fi recunoscutu oficialu de Sultanulu. Resultatulu deputatiunei române dela Petersburg inca sa fia favoritoriu. Dupa alte sciri Principele sa fia capetatu dela Paris consiliulu ca la tóta intemplantia câtu póte sa armeze.

Din London dupa multe fragmentári aflámu ca ministerulu s'a schimbatu. Derby e insarcinatu cu formarea unui cabinetu nou. Telegrama spunu ca schimbarea acést'a au făcutu sensatiune și în Parisu, și Latour d'auvergne aru fi rechematu din Angli'a.

Din Spani'a se spune ca neliniseirea domnesce inca; judicatoriele resbelice suntu în activitate. Pe tóta diu'a esecutiuni de pedépsa de mórte la persóne militare.

Russi'a au avutu invingeri nóue în Assi'a centrala.

Din câmpulu resbelului.

La média di. Despre lovirile impartásite și de noi în nrulu trecutulu dupa telegrama, aflámu acum sciri mai deslusite. Italianii adeca au trecutulu riuulu Mincio în 23 în trei colone. Mersulu grosulu armatei erá indreptatu spre Albaredo, printre Pischier'a și Veron'a de o parte și Mantu'a de alta parte. Ei credeau armat'a austriaca dupa riuulu Adige și ca în Pischier'a și Veron'a nu voru fi mai multe trupe decâtu pentru garnisóne. Arip'a stânga insa, póte cá sa se asigure de fortaretiile aceste au cautatu sa ocupe inaltimile dela Salionze, Somm'a Campagn'a și St. Giustin'a spre a nu fi atacata trup'a cea mai mare din cóste. Dupa corespundintiele mai multoru diuarie nici nu erau trupe austriace între Pischier'a, Veron'a, și Mantu'a, dar nici în aceste mai multe decâtu pentru trebuintiele fortaretiiloru, și asiá, dupa calcululu armatei inimice se vede a fi avutu órécare temeiu presupunérea, ca puterea armatei stá dupa Adige, cá sa fia la indelete a intempliná și pre Cialdini, carele avé sa inainteze în directiune de média nópte dela Po. Si póte ca acolo au și fostu, fâra de a sci noi care le-au fostu scopulu, decâtu trupele austriace se vede, ca indata dupa retragerea brigadei de cavaleria austriaca, carea sta la Mincio au plecatu spre apusu pâna la Veron'a, de acolo insa au facutu o intorsetura spre média-di, ocupandu parte din inaltimile numite mai susu, parte respingendu pre inimicu de pre cele dejá ocupate de elu, cu care ocaziune au pututu apoi atacá, séu celu puțin amenintiá cóstele trupeloru italiene. Despre celalalte ne-au spusu telegramele.

Cialdini carele au trecutulu pre la Polesella riuulu Po cugetá sa inainteze la Rovigo între Mantu'a și marea adriatica, și de aci sa inainteze spre Padu'a asiá încáta dupa ce aru fi potutu trup'a lui Victoru sa tréca Adigele, sa se póta uní cu celu d'antáiu la spatele celoru patru fortaretiie renumite. Depesie mai nóue spunu, ca aundindu Cialdini despre resultatulu luptei dela Mincio s'a retrasu iarasi la Po. — Voluntarii lui Garibaldi inca nu au fostu mai noroosi și asiá dela tóte punctele pe unde au incercatu sa între italianii în Lombardo-Veneti'a, au trebuitu sa se retraga cu lucrulu neispravitu. Sciri private ce sosescu aici spunu ca Mecklenburg strelitianii, Culozii dela 1859 — cea mai mare parte români, și acum au desvoltatu o bravura eroica. Impartásimu acésta scire detáiata, pentruca o amu audit'o; nu voimu insa sa dicemu prin acést'a, ca celalalte regimente cari au luat parte nu au fi fostu totu asiá de viteze. —

Despre Garibaldi spunu unele diuarie ca numai e celu dela 1859 și 1860, ci ca au imbetránitu fórte tare de atunci și din fatia-i se cetesce ca patimesce. „Wiener Abend Post“ insa are sciri din Veron'a în care se dice, ca iutiél'a lui e démna de admiratu. Se dice adeca acolo, ca acum e în Como, acum la Bari și Barletta de inspectiunéza voluntarii, acum e în Bressi'a. Dupa a-semanarea tuturor sciriloru despre densulu în tempulu din urma se aflá în Saló, rip'a apuséna a lacului Garda, prin care trece riuulu marginasiu Mincio și care lacu se afla dela Pischier'a și Veron'a în directiune de média nópte și apusu. Dupa positiunea acést'a s'aru vedé, ca intentiunea lui este de a strabate la Tirolu. Calea voru luá-o voluntarii pre lacu insusu. Presupunerile aceste erau înainte de lupt'a dela Custozz'a. — Flot'a italiana dupa cumu spunu scirile telegrafice din Florenti'a, au parásitu în 23 Iuniu Tarentulu. — În urm'a publicatiuniloru oficiale farurile (turnuri luminatóre) de pe litoralulu austriacu remanu nóptea neluminata. La gurile canalului dela Fasano la Trieste se punu nâi de padia. —

La média n ó p t e. Scirile pâna la 25 și 26 Iuniu suntu numai fragmentarice cá și cele date în nrulu trecutulu. Din aceste

putea cine-va sa conchida, cu Prussianii voru sa recunósca si sa neliniscésca armat'a austriaca, dupa altii se pipai'a pulsulu si sa afle unde stá centrulu armatei austriace, de aceea ocupári si retrageri pre mai multe párti. Din cele din urma in sa vede ca au vrutu sa ofere armatei arstriace o lupta in Boemi'a si asiá au purcesu o parte dela fortaret'i'a Görlitz (pe unu riu, Neisse, in susu) spre média di preste Reichenberg, alta dela Neisse (fortaretia) preste Freiwaldau. In Boemi'a de média nópte apu u intrá arip'a stánga si centrulu armatei apusene (prussiane), pe candu din Silesi'a prussiana trecú preste Freiwaldau printiulu de coróna cu tóta armat'a Silesiana.

Dupa depesi'a ce o aflámu in Hrzig. de Joi'a trecuta 28 Iuniu, in 27 s'au si lovitú armatele austriace si prussiane intre, Skalitz, Nachod si Neustadt, Boemi'a de miédia-nópte resaritu. Lupt'a dupa cátu putemu culege din acea depesia au fostu ferbinte si aci, pentruca se dice in depesia: Dela 10 óre inainte de amé di de curge o lupta infocata intre Neustadt si Nachod. Foculu de tunuri duréza. La Skalitz suntu prussianii respinsi, cavaleri'a intra in actiune la Neustadt. Sér'a la 6 óre. Prussianii suntu batuti totalu, fugu, lasandu mortii si ranitii inapoi. Nu putemu sci inca déca le-au succesu corpuriloru inimice de mai susu sa se unésca séu iau prevenitu trupele nóstre. Destulu ca castigulu au fostu pe partea trupeloru austriace.

Cu dóue díle inainte de lupt'a de mai susu, dupa unu telegramu dela „N. Fr. Bl.“ au fostu alarmata Prag'a prin scirea despre o lovire la Münchengrätz. Dupa unu suplementu alu Narod. List. se vorbea de caderea contelui Alhan si principelui Liechtenstein. Calatorii in sa cari au venitu din acele párti nu scieau nimic'a de vre-o bataia la Münchengrätz fára spuneau, ca au auditu puscaturi mai de departe.

Böhmisch Trübau. 25 Iuniu. La o lupta intre cavaleristi la marginea de média nópte a Boemiei au fácutu unu atacu brilantu husarii lui Liechtenstein dela divisiunea de cavaleria Edelsheim asupr'a ulaniloru prussiani. Majorulu Panz dela husarii nostri este ráritu greu si capitani Lewetzow si Stöckau mai usioru.

Scirea despre rezultatulu batáiei dela Custozz'a fu publicata armate de média nópte pritr'unu ordinu de di si se vede ca nu fu fára de efectu. —

Archiducele Albrecht au adresatu din Zerbare urmatoriulu telegramu cátra FZM Benedek: Multiamita adenca din partea armatei de média di, iubitulu ei comandantu si beliduce de mai înainte incredintiati, ca si noi in scurtu vomu gratulá la atari victorii. — Benedek au datu urmatoriulu respunsu cátra comand'a armatei de média di: „FZM Benedek si intréga armat'a de nordu, gloriosulu si serenissimulu comandantu alu bravei armate de média di cu admiratiune vesela gratulárele cele mai intime pentru diu'a cea nóua gloriósa dela Custozz'a! Cu o victoria (invingere) nóua gloriósa a armeloru nóstre s'a deschisu resbelulu de média di.“ Cátra armat'a de nordu (de média nópte) au indreptatu urmatoriulu mandatu de di: Gloriós'a victoriá dela Custozza stráluce deja pe scutulu de onóre alu armatei imperatesci. Soldati ai armatei de nordu! Voi veti primí scirea acést'a cu bucuria, veti merge la lupta cu entusiasmú mai mare, pentruca si noi sa insemnámu pe acelu scutu glorióse nume de batáli si sa insciintiámu si dela média nópte pre Imperatulu despre o victoria, dupa care arde dorinti'a vóstra de lupta si pe carea (victoria) o va castigá bravur'a si jertfirea vóstra cu strigare: „sa traiasca Imperatulu.“

Despre Hanoverani curséza sciri diferite. Unele spunu ca aru fi fostu degagiati adaca mantuiti de curs'a prussianiloru, alte spunu ca nu au fostu degagiati, alte iara, ca parte au depusu armele, alte ca au depusu toti armele si in fine unele ca si-au eluptatu cale libera printre prussiani. —

Din federatiunea nemtiésca. Frankfurtu 26 Iuniu. Siése mii badensi au sositu in Darmstadt. — Cortelulu generalu alu printiulu Alessandru de Hessen s'a stramutatu aci. — Trupele dela corpulu alu 8 de armata se pórté, cá legatur'a la mána colorile nemtiesci. — Scirea respandita de Köln. Zig., ca trupele hanoverane aru fi capitulatu nu se adeveresce.

Gotha 25 Iuniu (preste Parisu). Pertractárele cu regele de Hannover decurgu inca mereu, a cáru armata se afla inchisa de tóte pártile. Prussianii au mai datu regelui tempu de cugetatu dóuedieci si patru de óre.

Regele speréza sosirea bavariloru, prussianii tnu ajutoriulu bavarezu de putínu probalitu. Dupa sciri din Berlinu sosite preste Parisu se spune, ca Hanoverenii aru fi facutu dóue incercári de a strabate printre prussiani la Eisenach si Gotha. Incercarea cea din urma se facú dupa decurgerea unui armistitiu espiratu in 25 Iuniu diminéti'a, 4 regimente de garda prussiana ii au respinsu. Hanoverenii au mai multi ráriti. — Principele electoralu (Kurfürst) e prinsu si dusu la Stettin.

Rescriptulu regescu pentru amanarea dietei Ungariei.

Noi Franciscu Iosifu I.

din grati'a lui Dumnedieu Imperatulu Austriei etc. etc.

Iubitiloru credinciosi! Candu in dílele din urma ale anului de curendu trecutu Amu salutatu si intrebaintiatu conlucrarea legislativa a magnatiloru si reprezentantiloru iubitei Nóstre Ungarie adunati in giurulu Nostru, o facurámu in sperantia, ca binefacerile pácei, cari le gustati atunci neturburati, voru fi durátore pentru tóte popórele imperiului Nostru.

Acésta sperantia spre adenc'a Nóstra dorere, disparú.

E cunoscutu inaintea magnatiloru si reprezentantiloru originea grelei situatiuni, carea in desvoltarea s'a finala Ni-a silitu, cá pentru sustinerea neviolabile a intregitáti teritoriala si a pusetiunei de putere mare asecurate prin conventiunile internatiunali ale tieriloru Nóstre eredité dela Antecesorii Nostri, a ne intinde la mijloculu extremu alu aperárei proprie si la respingerea cu arme a atacului acestui nedreptu.

Pondulu suferintieloru Nóstre interne, cari in minutele decetórie Ni-a inundatu parintésc'a anima, lu mari sentimentulu, ca calamitatea acést'a chiaru atunci a trebuitu sa Ne ajunga, candu urmarindu suprem'a problema a chiemárei Nóstre de Domnitoriu Ni-amu propusu de punctu de plecare organizarea constitutiunala a relatiuniloru interne ale imperiului Nostru, si in legatura cu acést'a stabilirea constanta a administratiunei publice si interne a autonomiei iubitei nóstre Ungarie, a cáru (puntu de plecare) fundamentu e formatu din increderea resuscitata intre Domnitoriu si popórele sale, si din impacarea ecuitabile a intereseloru comune.

Ne umple anim'a de bucuria, ca amu potutu fi martorii insufletitulu resunetu, cu care primira credintiósele popóre ale Ungariei realizarea intentiunei Nóstre; martorii unei resolutiuni serióse, cu carea, magnatii si reprezentantii tieriei, insusindu-Ne scopulu de Domnitoriu au plecatu spre deslegarea acelei párti a problemei comuni, carea cade asupr'a loru.

Asemenea cu indestulire amu privitu si la activitatea, carea diet'a a voitú a o desvoltá, pe lánge toti nuorii radicati in giurulu orisonului imperiului, si calea suscepta, nu o au gresitu nici prin aceste, nici prin pregatirile de resboiu, cari rechiamo de nou sacrificiele natiunei.

Totusi e cu nepotintia a ne retrage dela recunóscrea durerósa, ca succesulu causei, care tuturor'a ni jace la anima, inainte de tóte aterna dela liniscea perfecta a spiriteloru — de la cea mai sublima binefacere a pácei, — iara de alta parte aperea imperiului atacatu chiaru in esistinti'a sea ne rechiamo cea mai mare grija de Domnitoriu.

Singuru numai sil'a neaternátore dela Noi, carea avendu intentiunea a o evitá pána la lini'a extrema a onórei, e inaintea cárei inchinandu-ne suntemu siliti a amaná consultárele salutarie incepute de magnatii si reprezentantii adunati.

Acést'a o facemu cu acea sperantia, ca préinaltulu Dispunatoriu despre sórtea Domnitoriloru si popóreloru, castigandu causei drepte invingere, armeloru santíte de elu triumfu finale, cátu mai curendu vomu puté iarasi conchiamá diet'a Ungariei, si indemnati de documintele alipirei fidele si pána acum'a dovedita, fatia cu tempestátile ce se potú ivi, pe lánge propria-Ne conducere vomu puté esoperá sevarsirea definitiva a operei incepute de Noi.

Candu asecurámu pe magnatii si reprezentantii tieriei si prin trensii pre iubitele Nóstre popóre despre grati'a Nóstra, dechiarámu totodata diet'a presinte prin Noi conchiamata de amanata.

Datu in capital'a si resiedinti'a imperiala Vienn'a, in Austri'a 24 Iuniu 1866.

Franciscu Iosifu m. p.

Georgiu Majláth m. p.

Ioanne Barthos m. p.

Adrese de loialitate.

Fagarasiu 23 Iuniu 1866.

Onorata Redactiune! Cu tóte ca nu suntemu dedati a buciamá tóte faptele, ce se efeptuescu pe aicea in interesulu patriei si a natiunei, totusi de astadata ne simtimu detori onoratului publicu cu incunoscintiarea unei fapte de loialitate, cu care districtulu in impregiurárele de fatia s'a vediutu chiamatu.

In 23 a lunei curente s'au adunatu toti antistii comunali din districtu in pretoriulu oficiolatulu, unde cetindu-se manifestulu imperiale, intre resunete de „Sa traiésca Imperatulu“ au votatu si au subscrisu o adresa de loialitate cátra Majestatea Sea, care adresa la tempulu seu — de va aflá locu in colónele jurnalului Diale — vomu publicá-o. *) — Totu deodata s'a votatu infiintiarea unui comitetu de ajutorintia alu districtului, care sa adune mijlócele spre ajutorirea acelorú soldati luptatori din acestu districtu, cari venindu raniti din resbelu voru avé lipsa de ajutoriulu patriotieu alu districtului, séu déca voru remané pe câmpulu luptei — sa se ajute familieloru cele lipsite. —

Asemenea adresa de loialitate s'au tramisu si din partea ambeloru sínóde protopopesci din districtulu Fagarasiiulu tinute in dílele aceste in trebile scolare, precum si din cerculu Branului.

Credemu ca acésele intreprinderi voru fi cu atá'a mai fruptivere, cu cátu ceriulu a binecuventatu districtulu cu frupte care dupa cumu se vede holdele suntu destulu de frumóse. —

*) Ve rugámu a ni o tramite. (Red.)

Iéra la cestiunea Evreilor (jidanelor) din Romani'a.

(Capetu din nr. tr.)

A împământeni de odata, într'unu minutu fără a se gândi, unu poporu ce ne strivesce în numeru de 500,000 de locuste, și care se înmulțesc sute și mii pe toată diu'a, acést'a nu este a imită Franci'a și Angli'a, ci este a imită pe acelu copilu, care-si pisca peliti'a budiei fiindu ca vediușe pre unu barbatu care-si rescușiă mustati'a.

Noi români n'avemu înca mustăți, domnilor deputati, noi ne-amu nascutu abia la 1848, ne-amu botediatu în Iordanulu unirei, ne-amu întiarcatu la 11 Februaru. Aru fi dara foarte ciudatu că sa ne punemu într'o linia cu bețrănele corpuri, numite Franci'a și Angli'a, cu care nu cutédia a rivalisá nici chiaru venerabilea Germania, cu puternic'a Prussia în frunte? Nemții nu dau Evreilor drepturi politice de-si germanismulu e tare, și de-si Evreii suntu germanisti prin limba; și tocm'a români sa dea acele drepturi, într'unu momentu de crisa de totu feliulu, unei natiuni antipatice din tóte puncturile de vedere?!

Făra a repeti aci ceea ce scimu cu totii dela micu pâna la mare, despre capacitatea judaismului care a ruinatu dej'a cu desaversire Romani'a de peste Milcovu, facendu că mai tóte edificiele, mai totu comerțulu, mai tóte profesiunile, mai tóte capitaturile, sa devina unu monopolu alu Evreilor; fără a aminti ca acést'a ciuma se latiesce cu râpejune și dincóce de Milcovu, incuibandu-se cu mandria chiaru în centrulu capitalei; fără a blamá trist'a eróre a guvernului care se pare a luá o parte activa la ebraisarea Romaniiei, permitendu Jidoviloru sa navalésca la noi cu miile fără passiapórté; fără a ne oprí, infine, asupr'a oribilei stări în care ne aflămu astadi; vomu atrage atentiunea d-vóstre, domnilor deputati, numai asupr'a monstruosului viitoriu ce ne astépta, déca, uitandu datori'a și simțiulu de români, vomu acordá drepturile cele mai sacre ale natiunității vermiloru ce ne róde, corbilor ce pândescu momentulu de a sfesiá cadavru lu Romaniiei!

În tóte tierile civilizate natiunea se compune din trei clase, diferite prin numeru, dara de o potri va necesarie; class'a de josu séu muncitóre de pamentu, de mijlocu séu burgesi'a, și class'a de susu, care se afla la cárm'a puterei.

Precum class'a de mijlocu se recrutéza din class'a de josu, totu asiá class'a de susu se complectéza din class'a de mijlocu; vorbindu mai simplu; din tierani se facu burgesi și din burgesi se face nobletie. Si fiinduca class'a de josu, isvorulu primitivu, este totudeun'a partea poporului cea mai neamestecata, burgesi'a și nobletia care se adapá din acea classa suntu și ele nationali. Asiá este în Franci'a, în Germani'a, în Itali'a, în Angli'a. La români evenimentele a adusu o alta fatia de lucruri. Tieranulu erá legatu de pamentu și nu putea deveni burgesu decâtu cu cea mai mare greutate. — De aceea burgesi'a româna a fostu totudeun'a mai mica, și prin acést'a slábiciune se esplicá usiurinti'a cu care Evreii, numerosi și coalisati, au reesitu și reesu, pe tóta diu'a, a lovi și a slábi acést'a sirmana burgesia.

Singurul avantaju alu burgesului a fostu pâna astadi escercitiulu drepturilor politice prin care avea facultatea a trece numai elu în class'a de susu. Inchipuiti-ve acum'a, ca aceste pretiöse drepturi s'au acordatu la noi, Evreilor, cari forméza exclusivu o clasa de mijlocu: peste o suta de ani celu multu, class'a de susu a Romaniiei se va recrutá numai de Evrei. Multiamita tieriei, burgesiei natiunale, ceea ce nu s'a vediatu nicáirea se va vedé, vai nóne! în Romani'a, unde cu tempulu numai tieranii voru fi români și nu voru mai puté nici ei a mai fi români, decâtu numai supunendu-ne orbesce jugulu ebreescu. Eata ce dorescu partisanii Judaismului!

Infiorati de perspectiv'a unui viitoriu atât de negru, subscriși apeléza cu lacrimi și cu desperatiune la patriotismulu d-vóstru dloru deputati.

Inaltimea Sea alesulu românilor, întrendu în capitala, la felicitatiunile comunității israelite, respunse numai atât'a „ca le va mantiné toleranti'a religiósă.”

Toleranti'a religiósă este singur'a promisiune ce au pututu capetá Ebreii din gur'a lui Carolu I, care ne-a probatu prin acést'a câtu de multu tine Alteti'a Sea la natiunitatea româna și câtu de bine întielege interesele tieriei.

Toleranti'a religiósă, insa nimicu mai multu decâtu atât'a ceremu și noi pentru evrei solicitandu dela onorabil'a camera, cá art. 6 din constitutiune sa specificé limpede și anume ca „Israelitii se voru bucurá în Romani'a numai de toleranti'a religiósă.”

Acést'a ceremu nu noi acesti'a, acést'a o cere geniulu Romaniiei, acea sublima provedintia ce a condusu pâna acum'a natiunea româna, și care ne va abandoná de odata ce ne vomu aretá noi insine nedemni de protectiunea divina, aruncandu-ne de buna voia în murdar'a sclavia a Evreilor!

(Urméza 3,400 semnatura de comercianti și meseriasi.)

Principatele române unite.

O petitiune subscrisa de preotii din capital'a adresata domnului Presiedinte alu camerei legislative:

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea.

„Domnule Presiedinte! Cu destula durere amu vediatu în proiectulu (de constitutiune) elaboratu de onor. Consiliu de Statu la articulu 15 o clausula prin care se eschidu preotii din drepturile cetățienesci. Nu pricepem, domnule presiedinte, din ce punctu de vedere a plecatu, și nu credemu ca n'a sciutu ca preotii români suntu cetățieni proprietari și contribuabili..

„Credemu ca déca avemu datorie, este pré justu, pré logicu cá sa avemu și drepturi.

„Este cunoscutu, ca copiii nostri implu cadrele ostirei, ei n'au fostu scutiti și noi n'amú cerutu privilegiu; plátimu asemenea tóte dările precum foncier'a dieciuelile comunale și judetiane etc.

„Ve rogámu sa binevoiti a luá în consideratiune aceste, și de va fi dreptu sa nu ne escludeti, eara esclusi, atunci vomu cere și noi scutirea de contributiuni de totu feliulu și a filor nostri din armata cá ómeni fără drepturi. (Urméza subscrierile.)

Varietăți.

* * (Prospecte de secerisii.) „N. Fr. Pr.” scrie: Din mai multe pârti ale Monarchiei se întielege și din Ungari'a sosescu sciri, cuprindiatóre și de óre care mangaiere pentru vințeleri. Partea cea mai mare a viiloru iara suntu frumóse și bine infrundite și ramii (lugerii) cei tineri au flori, cá și înainte cu vreo cate-va septamâni. O vara calda și o tótna lunga și placuta, aru puté, dupa cum dicu economii, inca sa produca struguri copti. Resultatulu insa abia va fi mai bunu cá celu din 1864 (putina mangaiere!). Cei carii în mani'a lor cea dintâiu si-au taiatu vitiele se caiescu de vandalismulu lor. — Cartofii (perele—merele de pamentu, picioicii, crumpenile, grumpirii) s'au reculesu de minune în urm'a ploiloru de mai dincóce și cucuruzulu reinvia de nou. Grâulu, orzulu și ovesulu, în unele pârti suntu foarte frumóse; preste totu speciile aceste dau speranti'a de unu secerisii (recolta) frumosu. Secar'a se afla în unele pârti în stare rea; promite cu tóte aceste secerisii de mijlocu. Pómele putine ce au mai ramasu, cadu. —

* * Din Lemberg se scrie la Debatte, ca politi'a au datu de urm'a unei bande de falsificatori de bancnote. Din cercetare se vede ca acesti fabricatori au fostu asiá de modesti, de se ocupau cu fabricarea numai de note de câte unu florinu. —

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea unei statiuni de invatietoriu și unei de invatietóre de fetie, la scól'a rom. normala gr. or. din Opidulu Resinari se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu anualu impreunatu cu statiunea de invatietoriu este 350 fl. v. a. 16 fl. v. a. bani de cortelu și 16 fl. 80 xr. v. a. relutu de lemne, și cu statiunea de invatietóre 262 fl. și 50 xr. 16 fl. v. a. pentru cortelu și 16 fl. 80 xr. relutu de lemne.

Acestu salariu sa platesce regulatu din cas'a alodiala în rate lunare anticipative.

Doritori de a ocupá postulu de invetiatoriu au a documentá:

- 1) prin atestatu de botezu, ca suntu romani de confessiunea greco-orientala;
- 2) prin atestatu bunu ca au absolvatu celu putinu gimnasiulu inferioru și cursulu pedagogicu prescisu;
- 3) cumca sciu pe lângá limb'a româna bine și limb'a germana;
- 4) déca au mai functiunatu unde-va cá invetiatoriu ori ba, și cumu;
- 5) cumca au dusu o viétia morala și au avutu purtare politica nepatata.

Doritorele de a ocupá postulu de invetiatóre se cere ca se documentedie:

- 1) prin atestatu de botezu de ce religia suntu;
- 2) cumca sciu bine limb'a româna;
- 3) Déca au mai functiunatu unde-va cá invatietóre ori bá și ca suntu perfectu cualificate în lucrulu de mâna;
- 4) cumca au dusu o viétia morala și nepatata.

La tóta intemplantia se va preferá acele care voru documentá ca suntu romane de relegea gr. or. și voru avé calificatiune mai buna.

Competitorii resp. competitorile atâtu la statiunea de invetiatoriu câtu și la statiunea de invetiatóre, au a-si îndreptá cererile loru provediute cu tóte documentele amintite, cátra oficiulu subsemnatu (post'a din urma Sabiiu) celu multu pâna 1 Augustu 1866, cá actulu alegerei sa se póta asterne de tempuriu locuriloru mai inalte competinti, spre intarire.

Resinari în 16 Iuniu 1866

Oficiulu Opidanu

Burs'a de Vienn'a.

Din 16/28 Iuniu 1866.

Metalicele 5%	60	Actiile de creditu	142 8
Imprumutulu nat. 5%	64	Argintulu	125 50
Actiile de banca	728	Galbinulu	6 05

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiecesane.